

- ชื่อวิทยานิพนธ์ : แนวทางการเสริมสร้างการผลิตเครื่องปั้นดินเผา
ของชุมชนบ้านเหมืองกุง ตำบลหนองควาย
อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่
- ผู้วิจัย : นายถนอมศักดิ์ วังแสน
- ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์)
- คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์
- : ดร.นิกร ยาอินตา พย.บ.(พยาบาลและผดุงครรภ์),
ร.ป.ม.(รัฐประศาสนศาสตร์), ร.ป.ด.(รัฐประศาสนศาสตร์)
 - : ผศ.ดร.เสน่ห์ ใจสิทธิ์ ศน.บ.(ภาษาอังกฤษ), ร.บ (ทฤษฎีและเทคนิค
ทางรัฐศาสตร์), ร.ป.ม.(รัฐประศาสนศาสตร์), พธ.ด.(รัฐประศาสนศาสตร์)
- วันสำเร็จการศึกษา : ๙ ธันวาคม ๒๕๖๐

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัย มีวัตถุประสงค์ คือ ๑) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการผลิตเครื่องปั้นดินเผาของชุมชนบ้านเหมืองกุง ตำบลหนองควาย อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ๒) เพื่อศึกษาสาเหตุและปัญหาของการผลิตเครื่องปั้นดินเผา ของชุมชนบ้านเหมืองกุง ตำบลหนองควาย อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ๓) เพื่อเสนอแนวทางการเสริมสร้างคุณค่าการผลิตเครื่องปั้นดินเผา ให้กับชุมชนบ้านเหมืองกุง ตำบลหนองควาย อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ศึกษาจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth interview) ผู้วิจัยเลือกผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน ๑๕ คน จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักสำคัญ (Key informants) คือ กลุ่มที่ ๑ เจ้าของโรงงาน และส่ล่่าปั้นหม้อ จำนวน ๓ โรงงานๆ ละ ๓ คนรวมทั้งหมด ๙ คน กลุ่มที่ ๒ ผู้ประกอบการ/ร้านค้าชุมชน จำนวน ๔ ร้านค้า (๔ คน) กลุ่มที่ ๓ ผู้บริโภค จำนวน ๒ คน

ผลการวิจัยพบว่า

๑) สภาพทั่วไปของการผลิตเครื่องปั้นดินเผา ของชุมชนบ้านเหมืองกุง ตำบลหนองควาย อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าประเด็นหลักประกอบด้วยประเด็นทั่วไป

ด้านอุตสาหกรรมการผลิต เกิดจากปัจจัยหลายประการ อาทิเช่น ๑. เกิดจากวัตถุดิบในการผลิตเช่นดินที่ใช้ในการผลิต จะต้องมีความสะอาดที่ถึงจะสามารถนำมาผลิตเป็นเครื่องปั้นดินเผาที่ได้คุณภาพทนทาน ไม่ทำให้เนื้อดินหลุดลุ่ยง่าย ๒. เกิดจากส่วนผสมที่สำคัญ คือทรายละเอียด ดินบางบ่อหรือบางแหล่งหากไม่ได้ผสมทรายละเอียดเพื่อเป็นตัวประสาน ผลิตภณฑ์ที่ได้ ไม่มีคุณภาพจะแตกหักเสียหายง่าย ๓. เกิดจากกระบวนการเผาผลิตภณฑ์ บางกระบวนการออกมาแล้วไม่ได้คุณภาพ ได้รับความสวยงามเพียงอย่างเดียว เช่นกระบวนการเผาแบบ ร่มดำ เหมาะสำหรับมีไว้โชว์อย่างเดียว ไม่นิยมนำมาใช้บรรจุน้ำหรืองานที่เกี่ยวกับน้ำ

๒) ด้านศิลปะการออกแบบเพื่อประโยชน์ใช้สอยเพื่อสร้างคุณค่าทางด้านจิตใจทั้งวัฒนธรรมและสังคม ที่มีการพัฒนาน้อยในปัจจุบัน พบว่า บางโรงงานมีความพยายามพัฒนาด้านการออกแบบอยู่แล้ว แต่มีปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้การพัฒนารูปแบบไม่สามารถตอบโจทย์ผู้บริโภคได้เท่าที่ควร คือ ๑. การเปลี่ยนรูปแบบใหม่ทำให้เกิดความเสี่ยงในการลงทุน เพราะจะต้องนำมาทดสอบตลาดบ่อยครั้ง ๒. การพัฒนารูปแบบใหม่เสียโอกาสทางการลงทุน เพราะจะต้องใช้เวลาในการทดลองซ้ำแล้วซ้ำเล่าหากไม่ได้คุณภาพตามที่ต้องการ ต้องสูญเสียเวลาในการทดลองหลายครั้งหลายครา ๓. ผู้ประกอบการจะต้องมีทุนสำรองในการผลิตเพื่อทำการสต็อกสินค้า ไม่เหมือนกับการผลิตตามออเดอร์ ๔. ความกดดันในการขึ้นและการสะท้อนจิตใจที่มีต่อสังคม คือสละปันจะนิยมเปลี่ยนรูปแบบเดิม ๆ ที่เคยเป็นเพราะเป็นความฉันทเฉพาะตน สามารถผลิตชิ้นงานได้ครั้งละมากๆ ไม่เหมือนการเปลี่ยนรูปแบบใหม่ที่ช้าเพราะเกิดจากการไม่ชำนาญ และคิดว่ามีความสะท้อนถึงจิตใจที่ดี ๕. มีการพัฒนารูปแบบน้อยในปัจจุบัน เพราะการผลิตภัณฑ์บางชนิดเสื่อมความนิยมลงเกิดจากสภาวะการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย มีผลิตภัณฑ์ที่ทดแทนกันได้ ๖. เกิดจากการถ่ายทอดภูมิปัญญาลดน้อยลง เพราะขาดบุคลากร ที่จะมารับการถ่ายทอด คนรุ่นหลังส่วนใหญ่จะหันไปประกอบอาชีพอื่นที่ทำให้โอเดียร์หรือแนวคิดใหม่ ๆ ไม่เกิดเพราะสละปันเป็นคนรุ่นเก่า

๓) ด้านการเสริมสร้างคุณค่าเพื่อการเพิ่มมูลค่า พบว่าปัจจุบันการผลิตเครื่องปั้นดินเผาของชุมชนบ้านเหมืองกุงนั้นมีการนำเอา อัตลักษณ์ ศิลปวัฒนธรรมในการปั้นมาประยุกต์เพื่อเพิ่มมูลค่าน้อยมาก เหตุผลเพราะว่าทำตามความต้องการของผู้บริโภค แนวทางเสริมสร้างคุณค่าการผลิตเครื่องปั้นดินเผา ของชุมชนบ้านเหมืองกุง หากต้องการแนวทางเพื่อให้ได้บรรลุแนวทางจะต้องมีการพัฒนาที่เป็นระบบค่อยเป็นค่อยไป ต้องเข้าใจทั้งผู้ผลิต และผู้บริโภค หรือพัฒนาควบคู่กันไปอย่างช้าๆ เพื่อลดความเสี่ยงต่อการประกอบอาชีพ

๔) การเสนอแนวทางการเสริมสร้างคุณค่าการผลิตเครื่องปั้นดินเผา ๑. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปพิจารณาปรับปรุงให้สอดคล้องกับการเสริมสร้างคุณค่าการผลิตเครื่องปั้นดินเผาของชุมชน ๒. ผู้ประกอบการเจ้าของโรงงานควรหาทางนำเอาผลการวิจัยครั้งนี้ไปปรับปรุงใช้กับการแก้ปัญหาด้านการผลิต การพัฒนารูปแบบเพื่อให้สะท้อนจิตใจ และสังคม และด้านการเสริมสร้างคุณค่าเพื่อเพิ่มมูลค่า เพื่อให้เกิดความยั่งยืน ความมั่นคง ๓) ผู้ประกอบการ/ร้านค้าชุมชนควรนำเอาหลักการประกอบอาชีพที่สุจริตขององค์สัมมาสัมพุทธเจ้าว่า สัมมาอาชีพะ การประกอบอาชีพอย่างสุจริต